

Řád přípravy snoubenců a doprovázení mladých manželských párů v Arcidiecézi pražské

Pastorační směrnice

Obnova církve a společnosti se neobejde bez obnovy rodiny, v níž se formují další generace a získávají vzorce vlastního chování. Církev má poklad evangelia a bohaté zkušenosti s budováním křesťanské kultury. Proto má povinnost je nabídnout současné generaci a věřit, že uzdravení a obnovu přináší Kristus, když mu dáme v životě správný prostor.

Tento řád určuje základní standardy v pastorační rodin a manželských párů pro jednotlivé životní etapy a odpovědnost za jednotlivé nabídky.¹ V konkrétních případech je třeba myslet na to, že *jde o šaty, jež je třeba „ušít na míru“ lidem, kteří je budou nosit.*²

Příprava na manželství je skutečným evangelizačním dílem, stejně jako pastorační manželských párů a rodin. Vedle kněží zde musí hlavní roli hrát i manželské páry. Jsou to svědkové přítomnosti Krista ve svátosti manželství se svou specifickou zkušeností.³

V každé farnosti, nebo vikariátu, je zapotřebí ustanovit Tým pro rodinu, složený z kněze a jednoho, nebo více manželských párů připravených pro tuto službu.

Vzdálená příprava na manželství – děti, mládež

Základní příprava je záležitostí rodiny, ve které dítě vyrůstá, a je úkolem rodičů. Ti dávají svým dětem příklad a zároveň jsou odpovědní za výchovu svých dětí. Významný podíl na formaci dětí mají i programy a společenství, kterým rodiče své děti svěří. Rodiče, katecheti a každý, kdo se stará o pastorační, ať vede a povzbuzuje mládež k přijetí iniciačních svátostí a častému slavení svátosti smíření. Setkání s živým Kristem a jeho milostí ve svátostech je důležitým prvkem duchovního života.

Základem výchovy k manželství je výchova zralé osobnosti s jasnou identitou muže či ženy, která se dovede ovládat a hledat vlastní povolání od Boha, žije pro druhé a zraje k rozhodnutí darovat se v manželství či zasvěceném životě.

Cíle vzdálené přípravy jsou:

- a) vychovávat děti a mládež k sebeúctě a úctě k druhým, vést k poznání vlastní důstojnosti, k dozrávání do identity muže či identity ženy a k úctě vůči důstojnosti druhých lidí;
- b) uvést děti do křesťanské antropologie a perspektivy povolání obsažené ve křtu, která povede k manželství nebo zasvěcenému životu;

---

¹ Řád se odvolává na exhortaci Františka: Amoris laetitia, Směrnici ČBK pro přípravu na svátost manželství z 2017 a její Přílohu, která obsahuje základní osnovu, a na pastorační směrnici Dikasteria pro laiky, rodinu a život: Katechumenátní programy pro manželský život.

² Předmluva papeže Františka, Katechumenátní programy pro manželský život

³ Srov. Katechumenátní programy pro manželský život, čl.10

c) s ohledem na budoucí povolání vychovávat dospívající v oblasti citů a sexuality k velkorysé, výlučné a věrné lásce (ať už v manželství, kněžství nebo zasvěceném životě), vysvětlovat význam předmanželské čistoty.

d) nabídnout mladým lidem cestu lidského a duchovního růstu, aby překonávali nezralost, obavy a nejistotu a otevírali se vztahům přátelství a lásky, které nemají být majetnické nebo narcistické, ale svobodné, velkorysé a obětavé.

Témata výchovy k manželství, pohledu na muže a ženu a chápání sexuality dle učení církve (včetně objevení plodnosti ženy) mají být součástí přípravy mladých lidí na biřmování, víkendových setkání mládeže, přípravy animátorů a regionálních i celostátních setkání mládeže, na kterých jsou mladí lidé otevření k přijímání křesťanských ideálů, včetně přípravy na manželství. Doporučují se také svědectví manželských párů o jejich životní cestě, obzvláště těch, kteří se rozhodli pro předmanželskou čistotu. Důležitým prvkem v pastoraaci dětí a dospívajících je osobní, přátelský přístup ke každému jednotlivci a svědectví ryzího křesťanského života.

Mladí lidé také potřebují osobní čas věnovaný každému zvlášť,⁴ který by vnesl světlo do jejich pochybností a rozpaků, umožnil jim čelit strachu a nejistotě, pomohl jim zamyslet se nad možnou nezralostí, překonávat uzavřenost vlastního „já“ a otevírat se konkrétní lásce druhého člověka.⁵ To je úkolem duchovního doprovázení.

Mají-li mladí lidé poznat sílu a moc Božího slova, je nutné neslevovat z nároků evangelia, ale motivovat je k odpovědnému přijetí života a volby povolání, vést je k hlubšímu porozumění moudrosti a pravdivosti učení církve. Pro porozumění člověku je třeba jim nabídnout studium Teologie těla. Pro porozumění manželství a odpovědnému rodičovství studium *Humanae Vitae* a *Amoris Laetitia*.

Za tuto část přípravy jsou odpovědní: Rodiče, kněží, katecheti, ředitel Centra pro mládež a ředitel Pastoračního střediska.

Dostupné kurzy a vzdělávací programy pro mládež zveřejňuje Centrum pro rodinu a Arcidiecézní centrum pro mládež na webových stránkách, nebo na požádání.⁶

Příprava snoubenců

Katechumenátní přístup nabízí osobní pastorační doprovázení, které se opírá především o svědectví doprovázejících osob a dalších manželských párů zapojených do tohoto programu. Na rozdíl od dosavadní praxe, kdy kněz celý proces blízké a bezprostřední přípravy zajišťoval sám, mohou manželské páry se svou specifickou zkušeností manželského života velmi dobře pomoci. Mohou snoubencům nabídnout model církve jako živého otevřeného společenství. Setkání s nimi jim usnadní napojení na společenství ve farnosti. Cílem manželského katechumenátu je vést snoubence k pečlivému osobnímu

---

⁴ Srov. *Lk 4,40*: „Vkládal ruce na každého z nich a uzdravoval je.“

⁵ „Dále je vhodné nacházet způsoby, jak jim prostřednictvím misijně aktivních rodin, samotných rodin snoubenců a různých pastoračních pomůcek nabídnout dlouhodobou přípravu, která bude podporovat zrání lásky obou snoubenců. K tomu je zapotřebí doprovodu, který jim bude nablízku a poslouží jim jako dobré svědectví. Velmi přínosné jsou často skupiny snoubenců doplněné nabídkami rozhovorů na různá témata, která mladé lidi doopravdy zajímají. Nicméně podstatná jsou osobní setkání, protože hlavním cílem je pomoci každému v tom, aby se naučil milovat tuto konkrétní osobu, s kterou touží sdílet celý svůj život. Když se člověk učí někoho milovat, nemůže improvizovat ani to nemůže být záležitost nějakého krátkého kurzu těsně před svatební slavností. Každý člověk se ve skutečnosti připravuje na manželství už od svého narození. [...] Všechny pastorační činnosti zaměřené na pomoc manželům, aby rostli v lásce a v rodině uskutečňovali evangelium, jsou neocenitelnou pomocí v přípravě jejich dětí na budoucí manželský život“ (*Amoris laetitia*, 208).

⁶ Viz příloha č.3

a párovému rozlišování, aby slavení manželství a manželský život byly plodem vědomého, svobodného a radostně přijatého rozhodnutí, a nikoli pouhým pasivním přizpůsobením se kulturní tradici nebo společenské formalitě. Pro některé má být nabídkou přijetí do živého společenství církve.

Příprava na svátostné manželství párů, které již spolu žijí nebo uzavřely civilní sňatek a mají děti, vyžaduje individuální doprovázení, nebo doprovázení v malých skupinách, zaměřené na osobní a párové dozrávání ke křesťanskému manželství prostřednictvím znovuobjevování víry (počínaje křtem) a stále hlubšího chápání významu obřadu a svátosti manželství. Pro takové páry je třeba program vhodně upravit a pomoci jim najít odpovědi na jejich hledání pevnějších základů pro jejich vztah. Je to vhodná příležitost k hlásání radostné zvěsti.

Žádost o sňatek

Snoubence, kteří přicházejí s žádostí o přípravu ke sňatku přijímá Tým pro rodinu, tedy kněz a pověřený manželský pár. Proces přijetí může mít i několik setkání, kdy se v přátelské atmosféře Tým snaží společně s párem snoubenců pochopit důvody žádosti o přípravu na manželství a sňatek, nebo alespoň nastoupit cestu rozlišování. Je vhodné si vyjasnit motivaci pro uzavření církevního sňatku. Přijetí do přípravy se zakončí podpisem žádosti o sňatek a v případě potřeby žádosti o dispens. Od okamžiku tohoto přijetí je nutné stanovit, kdo a jakým způsobem bude doprovázet snoubenecký pár na další cestě. Pokud snoubenci žádají o přípravu na manželství a sňatek je plánován jinde, je zapotřebí neslevovat z požadavků přípravy a zohlednit některé aspekty přípravy.⁷

Pro ty, kdo absolvovali vzdálenou přípravu, snaží se o život z víry a jsou zapojeni v církvi, je logickým pokračováním na cestě k svátosti manželství spolupráce s Tým pro rodinu. Společenství církve se raduje z každého páru, který odpovědně vyšel na cestu víry a v síle svátostí prožívá svůj vztah k Bohu. Pro ty, kdo se s farním společenstvím setkávají poprvé,⁸ případně, že jde o lidi, kterým je cizí náboženská praxe a často i jakýkoli hovor o víře, je důležité, aby se okamžik přijetí stal hlásáním *kérygmatu*, a milosrdná Kristova láska tak představovala autentické „duchovní prostředí“, v němž je pár přijímán.⁹ Vhodné je dát čas na rozmyšlenou a pro příští setkání nabídnout osnovu k zamyšlení.¹⁰ Lidem bez zralé zkušenosti víry a bez zapojení do církevního života je třeba věnovat větší pozornost.¹¹ Je třeba se vyhýbat povrchním a ukvapeným návrhům, a situaci vnímat jako příležitost k hlásání a sblížení s těmi, kteří jsou „malí ve víře“. Je třeba je doprovázet k plnosti křesťanského života a k plnosti svátosti manželství,¹² aby „každý muž a každá žena, kteří uzavírají manželství, přijali tuto svátost nejen platně, ale i s vnitřním užitekem“.¹³ Proto je třeba vyjít na katechumenátní cestu přípravy.

⁷ Zvláště pak body f) a g) z oddílu Cíle blízké přípravy.

⁸ „Tito vychovatelé musejí být také připraveni přijímat snoubence nehledě na jejich sociálně-kulturní původ, intelektuální formaci a konkrétní schopnosti“ (Papežská rada pro rodinu, *Příprava na svátost manželství*, 43).

⁹ „V ústech katechety opakovaně zaznívá tato prvotní zvěst: ‚Ježíš Kristus tě miluje, dal svůj život, aby tě spasil, a nyní je denně živý po tvém boku, aby tě osvěcoval, posiloval a osvobodil.‘ [...] Veškerá křesťanská formace je především prohlubováním *kérygmatu*, které se má stále více a lépe do křesťanského života vtělovat, nikdy nepřestává osvěcovat katechetické působení a umožňuje nám správně chápat význam jakéhokoli tématu, které se v katechezi vysvětluje. Je to zvěst, která odpovídá na nekonečnou touhu, jež je v každém lidském srdci“ (František, *Evangelii gaudium*, 164-165).

¹⁰ Viz příloha č.2

¹¹ K tomuto zásadnímu aspektu, který nelze opomenout při adekvátní obnově pastorační péče o přípravu na manželství, je velmi užitečné odkázat na dokument Mezinárodní teologické komise *Vzájemnost mezi vírou a svátostmi ve svátostné ekonomii*, který 19. prosince 2019 obdržel kladné stanovisko Svatého otce.

¹² „Ke všem těmto situacím je třeba přistupovat konstruktivním způsobem a snažit se je proměnit v příležitosti, jak otevřít cestu k plnému manželství a rodině ve světle evangelia. Znamená to přijímat je a doprovázet s trpělivostí a taktem. Tak jednal Ježíš se samaršskou ženou (srov. *Jan 4,1-26*): oslovil její touhu po opravdové lásce, aby ji osvobodil od všeho, co zatemňovalo její život, a aby ji dovedl k plné evangelní radosti“ (*Amoris laetitia*, 294).

¹³ Jan Pavel II., *Familiaris consortio*, 68.

Pokud snoubenci výslovně a formálně odmítnou, co církev zamýšlí při uzavírání manželství, nemohou být ke svátostnému slavení připuštěni.¹⁴ Na druhou stranu, pokud snoubenci nepopírají to, co církev zamýšlí, pak i v případě, že u nich existuje nedokonalá dispozice, neměli by být ze slavení svátosti vyloučeni. Tým pro rodinu má využít této situace a pomoci párům, aby objevily svou víru, zamyslely se nad volbou svátostného manželství, jako možnosti upevnit, posvětit a plně rozvinout svou lásku.¹⁵ Teprve znovuobjevení daru být křesťanem umožňuje rozpoznat svátost manželství, v kontinuitě s vlastní křestní identitou, jako uskutečnění Božího povolání. Probuzení víry vede k tomu, že člověk vnímá moc svátostné milosti.¹⁶ V případě smíšeného manželství je na Týmu pro rodinu, aby rozhodl o způsobu přípravy, ale ať i nevěřícímu, či jinak věřícímu nabízí příležitost lépe poznat, co pro katolického partnera znamená manželství.

Blízká příprava na manželství

Je dobré, když **Blízká příprava** trvá přibližně jeden rok. Praxe však ukazuje, že snoubenecké páry sdělují svůj požadavek přípravy na sňatek církvi většinou „pozdě“. Je tedy třeba pracovat na povědomí lidí, že žádost o sňatek je třeba duchovnímu správci oznámit co nejdříve. Církev musí stále znovu hledat cesty, jak být v období hledání partnera, vzájemného sblížení a poznávání mladých párů dobrým a moudrým rádcem, nikoli jen institucí, která zprostředkuje svátost manželství na požádání.

Podle toho, jaké zkušenosti má pár s vírou a zapojením do života církve, lze přizpůsobit náplň jednotlivých setkání. Jde o skutečnou cestu víry, během níž je třeba křesťanské poselství snoubencům znovu předložit a povzbudit je v prožívání jeho věčné novosti a svěžesti.¹⁷ Páry, které jsou v církvi zakotveny, je vhodné povzbudit k slavení svátostí zvláště pak častého slavení svátosti smíření.

Cílem blízké přípravy je:

- a) znovu vyučovat snoubence, katechezí seznamovat se základy křesťanské víry a rozvíjet nebo vést k zapojení se do života církve;
- b) dát jim zakusit specifické uvedení do svátosti manželství, aby dospěli k jasnému uvědomění si jejich podstatných charakteristik;

---

¹⁴ „Svátostný úmysl není nikdy plodem automatismu, ale vždy svědomí osvíceného vírou, výsledkem spojení lidského a Božího. V tomto smyslu lze o manželském svazku říci, že je pravdivý pouze tehdy, je-li lidský úmysl manželů zaměřen na to, co chce Kristus a církev“ (František, *Promluva u příležitosti inaugurace justičního roku tribunálu Římské rotý*, 29. ledna 2018). „Když [...] snoubenci přes všechno pastorační úsilí dávají najevo, že výslovně a formálně odmítají to, co zamýšlí církev při sňatku pokřtěných, nemůže je duchovní správce připustit k oddávkám. Je povinen – třebas nerad – vzít na vědomí danou situaci a dát dotyčným na srozuměnou, že za těchto okolností ne církev, ale oni sami zabraňují obřadu, o který žádají“ (*Familiaris consortio*, 68).

¹⁵ „Víra toho, kdo žádá církev o uzavření manželství, může mít totiž různé stupně, a je prvořadou povinností duchovního správce, aby pomohl tuto víru znovu vzbudit, posílit ji a dovést k zralosti. Ale je třeba také chápat důvody, které vedou církev k tomu, aby připustila k církevnímu sňatku i toho, kdo je disponován nedokonale“ (*Familiaris consortio*, 68).

¹⁶ „Křesťanští manželé nejsou naivní, znají problémy a životní peripetie. Nebojí se však převzít odpovědnost před Bohem a společností. [...] Je to samozřejmě těžké. K tomu potřebujeme milost, milost, kterou nám dává svátost! Svátosti neslouží v životě na ozdobu [...], milost nemá život zdobit, ale má nás v životě posilovat, dodávat nám odvahu, abychom dokázali jít vpřed! [...] Křesťané uzavírají manželství svátostným způsobem, protože si uvědomují, že ji potřebují! Potřebují ji, aby se mohli sjednotit a naplnit své rodičovské poslání. ‚V časech dobrých i zlých, ve zdraví i nemoci‘“ (František, *Promluva k rodinám na pouti do Říma v rámci Roku víry*, 26. října 2013).

¹⁷ „V kurzech přípravy na manželství je nezbytné znovu se zabývat katechezí křesťanské iniciace do víry, jejíž obsah by neměl být považován za samozřejmost nebo za něco, co si snoubenci již osvojili. Většinou jde spíše o to, aby křesťanské poselství znovu objevili ti, kdo dosud uvízli v jakémnsi elementárním pojetí katechismu pro první svaté přijímání a v lepším případě pro biřmování“ (František, *Promluva k účastníkům diecézního formačního kurzu o manželství a rodině pořádaného tribunálem Římské rotý*, 27. září 2018).

- c) hlouběji probrat témata související s párovým vztahem a vést snoubence k poznání vlastních psychologických a citových dispozic;¹⁸
- d) dokončit první fázi rozlišování v páru ohledně povolání k manželství;
- e) pokračovat s větší rozhodností v duchovní cestě;¹⁹
- f) zprostředkovat napojení na farnost, v níž budou žít;
- g) zprostředkovat vztahy s jinými věřícími manželskými páry;
- h) zprostředkovat zkušenost společného sdílení a modlitby jak v páru, tak ve společenství s jinými snoubeneckými či manželskými páry.

Pro snoubenecký pár se jeví jako velmi účinný prostředek pastorační přátelský přístup staršího zkušeného lektorského páru, který nejen v průběhu kurzu přípravy, ale i mimo něj, svědčí svým příkladem o přítomnosti Krista ve svátosti manželství.

Tým pro rodinu prochází se snoubenci jednotlivá témata tak, aby mohli dojít k poznání, že jejich představa o manželství je shodná s křesťanským manželstvím. Že odpovídá tomu, po čem oni sami touží a k čemu je Pán volá.²⁰

Program blízké přípravy zahrnuje následující témata²¹:

1. Seznámení se snoubenci, a jejich životní situací, vyplnění dotazníku ²²	Tým pro rodinu
2. Boží plán pro manželství, manželství v Bibli	kněz
3. Psychologie partnerského vztahu	manželský pár
4. Komunikace a řešení konfliktů	manželský pár
5. Vztah k rodičům, sourozenců a přátelům	manželský pár
6. Společné hospodaření manželů	manželský pár
7. Manželství, sexualita a plodnost, Boží řád předávání života, odpovědné rodičovství	manželský pár
8. Duchovní a svátostný život manželů a povzbuzení ke svátosti smíření před svatbou	manželský pár
9. Manželský slib a nabídka svátosti smíření před svatbou a její slavení	kněz
10. Příprava svatebního obřadu	kněz

Pokud program provádí Tým pro rodinu, je dobré, aby první setkání se snoubenci proběhlo společně. Všichni se navzájem představí a mohou společně vyjít na cestu rozlišování v ovzduší přijetí, jak je uvedeno výše. První setkání se snoubenci může být silně poznamenáno jejich ostychem a pro ně

¹⁸ Lidská přirozenost je zraněná prvotním hříchem, a je dobré, když snoubenci pochopí, že ani já ani můj partner nejsme dokonalí.

¹⁹ Srov. Papežská rada pro rodinu, *Příprava na svátost manželství*, 45-46.

²⁰ „Dlouhodobá příprava, kterou poskytují farní společenství párům, jež se již zasnoubily, by jim měla též umožnit rozpoznat případné problémy a rizika. Tak mohou dojít k poznání, že není smysluplné dál v takovém vztahu setrvávat, aby se vyhnuli předvídatelnému selhání, které by mělo velmi bolestné důsledky. Problémem je, že počáteční okouzlení vede ke snaze mnohé věci zakrývat nebo relativizovat, vyhýbat se názorovým rozdílným, a tak se těžkosti jen odkládají na později. Snoubenci musejí zakoušet podporu a pomoc, aby dokázali mluvit o tom, co každý z nich od případného manželství očekává, co rozumí láskou a závazkem, co si jeden od druhého přeje, jaký druh společného života by si rádi naplánovali. Tyto rozhovory mohou otevírat oči k tomu, aby se zjistilo, že ve skutečnosti existuje jen málo styčných bodů a že pouhá vzájemná přitažlivost není dostatečným důvodem pro přijetí závazku. Nic není víc pomíjivé, nejisté a nevyočitatelné než touha a nikdy se nesmí povzbuzovat k rozhodnutí uzavřít manželství tam, kde nejsou zaručeny další motivace, které tomuto závazku dávají skutečné šance na stálost“ (*Amoris laetitia*, 209).

²¹ Jejich upřesnění viz Příloha Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství z 2017.

²² Je vhodné vyplnit žádost o církevní sňatek při prvním setkání, aby se zajistilo vystavení potvrzení o křtu a v případě překážek, mohla včas provést potřebná opatření.

neznámým prostředím. Tuto skutečnost je zapotřebí reflektovat. Moderovat první setkání může kněz, nebo manželský pár, vždy záleží na dohodě.

Po prvním setkání rozhodne Tým pro rodinu o průběhu a formě další cesty. Zda je možné pokračovat dál ve vlastní přípravě běžným způsobem, nebo zda bude potřebné věnovat přípravě na manželství více času.²³ Pokud je pár otevřený k další cestě, pokračuje kněz dalším setkáním a probere téma č. 2. Poté přenechá snoubence Lektorskému páru, který probere na 6 setkáních témata 3-8. Poslední dvě setkání jsou opět s knězem, který probere témata 9. a 10.

Toto schéma je pouze modelové, je možné jej upravit dle možností všech zúčastněných. Je však nutné probrat poctivě všechna témata a věnovat jim náležitou pozornost.

Jiná varianta.²⁴

Témata 3-8 absolvují snoubenci v některém z akreditovaných kurzů přípravy snoubenců. Témata 1 a 2 jsou s knězem stejně jako témata 9 a 10. V této situaci je vhodné, aby se v průběhu přípravy s párem setkal ještě alespoň jednou celý Tým pro rodinu. Tato setkání mají být nesena v duchu společné modlitby a sdílení. Tým pro rodinu tak může vnímat, jak snoubenci pokračují v přípravě a nabídnout případná doplňující témata, setkání s jinými manželskými lektorskými páry, společenstvím manželů apod. Je to příležitost svědomitě naplnit všechny cíle blízké přípravy. Aktuální nabídku akreditovaných kurzů přípravy snoubenců zveřejňuje Centrum pro rodinu na webových stránkách, nebo na požádání.²⁵

Pokud je farnost příliš malá a nemá Tým pro rodinu, zajistí lektorský pár vikář. Farnosti, které připravují větší počet snoubenců, potřebují také více připravených manželských párů, nebo si domluví sousedskou výpomoc či pomoc Centra pro rodinu.

Snoubencům je třeba doporučit i absolvování kurzu metod rozpoznávání plodnosti a přirozeného plánování rodičovství. Aktuální nabídku zveřejňuje Centrum pro rodinu na webových stránkách, nebo na požádání.²⁶

Nabízené programy přípravy snoubenců potřebují akreditaci Arcibiskupství pražského. K akreditaci musí naplňovat tato kritéria:

- a) program splňuje požadavky církve (včetně osnovy ČBK),
- b) má písemné metodické i pracovní materiály,
- c) lektoři mají potřebné vzdělání a platnou kanonickou misi,
- d) je zajištěno pravidelné doškolování lektorů,
- e) je zajištěna zpětná vazba účastníků,
- f) program je každoročně vyhodnocován a zprávu předkládá Centru pro rodinu.

Za blízkou přípravu je odpovědný: Farář s týmem pro rodinu, podporu poskytuje Centrum pro rodinu.

Bezprostřední příprava na manželství

Hranice mezi Blízkou a Bezprostřední přípravou je individuální a pro konkrétní pár ji stanoví Tým pro rodinu, který vede jejich přípravu. Hranicí může být absolvování osmi či deseti setkání s předepsanými tématy.

---

²³ Kritéria pro takovéto rozhodnutí jsou uvedena v příloze č.2

²⁴ Jen v opodstatněných situacích, kdy například není vhodné, aby manželský pár připravoval vlastní děti.

²⁵ Viz příloha č.3

²⁶ Viz příloha č.3

Cílem bezprostřední přípravy je:

- a) připomenutí naukových, morálních a duchovních aspektů manželství (také výslovné seznámení s obsahem předepsaných kanonických rozhovorů);
- b) duchovní zkušenost setkání s Pánem;
- c) příprava na vědomou a plodnou účast na svatební liturgii.²⁷

Na začátku bezprostřední přípravy na svatbu²⁸ může proběhnout jednodenní až dvoudenní duchovní obnova, či aspoň modlitební vigilie a předání symbolického předmětu, například modlitby, kterou se páry mohou společně modlit. V rámci duchovní obnovy či „modlitební vigilie“ hraje velkou roli slavení svátosti smíření.²⁹ Přijetí Božího odpuštění disponuje snoubence k přijetí milosti, kterou pro ně Bůh ve svátosti manželství připravil a odstraňuje pocity viny z minulosti. Pro mnohé je okamžikem návratu ke svátostné praxi. Vhodné je pozvat ke společnému slavení svátosti smíření a duchovní podpoře snoubenců modlitbou rodiny snoubenců, svědků apod.

Obsah dosavadní přípravy je vhodné znovu připomenout: trvat na podmínkách svobody a plného vědomí závazků (nerozlučitelnost, výlučnost, věrnost, plodnost). Ty jsou předmětem rozhovoru s knězem.³⁰ Je třeba připomenout naukové, morální a duchovní aspekty manželství.

Duchovní akce pro snoubence (naslouchání Slovu, slavení svátostí, chvíle osobní a společné modlitby včetně adorace Nejsvětější svátosti) mají do centra pozornosti vracet setkání s Pánem jako zdrojem křesťanského života, aby si uvědomili celou duchovní dynamiku křesťanského života.

Snoubenci nesmějí zapomenout, že hřích je hrozbou pro jejich lásku.³¹ Vedle komunikačních a psychologických nedostatků je závažné i odcizení se Bohu, které spouští spirálu uzavřenosti a sobectví, jež brání pravé lásce, protože brání otevřenosti, úctě a velkorysosti vůči druhým. Abychom mohli denně růst ve vzájemné lásce, je nezbytné s pomocí milosti přemáhat hřích a utíkat se k Božímu odpuštění. On nám ve svátosti smíření daruje svou lásku mocnější než jakýkoli hřích.³²

---

²⁷ Srov. Papežská rada pro rodinu, *Příprava na svátost manželství*, 50-58.

²⁸ „Bezprostřední příprava na svátost manželství se má konat v posledních měsících a týdnech před svatbou“ (*Familiaris consortio*, 66).

²⁹ Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 1622; Papežská rada pro rodinu, *Příprava na svátost manželství*, 53.

³⁰ Je vhodné věnovat obsahu těchto rozhovorů zvláštní katechezi, aby je páry, jakmile k nim dojde, nevnímaly jako pouhou formalitu, ale jako důležitý moment svobodného přijetí manželských závazků a plného převzetí odpovědnosti. V této souvislosti je dobré mít na paměti slova Benedikta XVI: „Mezi prostředky, které umožňují potvrdit, že úmyslem snoubenců je skutečně uzavřít manželství, vyniká předmanželské šetření. Toto šetření má především právní účel: ujistit se, že nic nebrání platnému a dovolenému uzavření manželství. Právní však neznamená čistě formální, jako by šlo o byrokratický krok spočívající ve vyplnění formuláře na základě předepsaných otázek. Je to naopak jedinečná pastorační příležitost, které je třeba se zhostit s veškerou vážností a pozorností, jakou vyžaduje. Duchovní pastýř se při ní snaží prostřednictvím dialogu plného úcty a srdečnosti pomoci člověku, aby se zodpovědně postavil čelem k pravdě o sobě samém a o svém lidském a křesťanském povolání k manželství. Takový dialog, vedený vždy odděleně s každým z obou snoubenců – aniž by se tím umenšovala vhodnost dalších rozhovorů s celým párem –, vyžaduje atmosféru naprosté upřímnosti, v níž je třeba využít toho, že smluvní strany jsou samy prvními zainteresovanými a prvními povinnými ve svědomí uzavřít platné manželství“ (Benedikt XVI., *Promluva u příležitosti zahájení justičního roku tribunálu Římské rotý*, 22. ledna 2011).

³¹ Srov. *Katechismus katolické církve*, 1606-1608.

³² „Přístupování k této svátosti má zvláštní význam pro rodinný život. Manželé a všichni členové rodiny objevují ve světle víry, že hřích nejen odporuje smlouvě s Bohem, ale také smlouvě manželů a rodinnému společenství. To je vede k setkání s Bohem, který je ‚nekonečně milosrdný‘ (Ef 2,4) a který ve své lásce, silnější než hřích, obnovuje a prohlubuje společenství manželů a rodiny“ (*Familiaris consortio*, 58).

Snoubenci nejsou diváky, ale těmi, kdo v Kristově jménu tuto svátost sami vysluhují. Důležitá je liturgická příprava, pochopení gest a významů svatebního obřadu.³³ Díky svatebnímu obřadu se stanou trvalou svátostí Krista, jenž miluje církev. Křesťanští manželé jsou povoláni k tomu, aby se stali „živým obrazem“ Krista ženicha. Jejich způsob života má světu zpřítomnit velkorysou a bezvýhradnou lásku, jíž Kristus miluje církev a celé lidstvo.³⁴ A je to skutečně mimořádné svědectví, které tolik křesťanských manželů vydává světu. Jejich schopnost oddanosti jeden druhému a dětem, jejich schopnost věrnosti, trpělivosti, odpuštění a soucitu je taková, že v jejich vztahu lze vycítit „nadpřirozený zdroj“, „něco víc“, co se nedá lidsky vysvětlit a co jejich lásku nepřetržitě živí, až se zdá být téměř hrdinská.³⁵

Za bezprostřední přípravu je odpovědný: Farář s týmem pro rodinu v místě svatby, nebo jím pověřený farář s týmem pro rodinu připravující na manželství. Podporu může poskytnout Centrum pro rodinu.

Doprovázení mladých manželských párů

Péče církevního společenství o mladá manželství musí pokračovat i po svatbě, kterou je třeba chápat jako vstup do „trvalého stavu“, který vyžaduje „trvalou formaci“ a pomoc církve.³⁶ Proto je třeba novomanželům, alespoň v prvních pěti letech manželského života „být nablízku“³⁷ a nenechávat je opuštěné.³⁸ Novomanželé si mají být vědomi toho, že uzavření manželství je začátkem cesty a že manželský pár je stále „otevřeným projektem“, nikoli „hotovým dílem“.³⁹ Proto je dobré jim pomáhat

---

³³ „Při bezprostřední přípravě je důležité snoubence povzbudit k co nejhlubšímu prožití liturgického slavení a pomoci jim v porozumění a vnitřním sledování smyslu každého úkonu. Uvědomme si: když manželství uzavírají dva pokřtění, závazek vyjádřený slovy souhlasu a tělesné spojení, které završuje manželství, může být nahlíženo jen jako znamení smluvní lásky a spojení vtěleného Božího Syna a jeho církve. U pokřtěných se slova a gesta proměňují ve výmluvnou řeč víry. [...] Někdy snoubenci nepochopí teologickou a duchovní závažnost manželského souhlasu, který osvětluje význam všech následných úkonů. Je nutné zdůraznit, že ta slova nelze redukovat na přítomnost; obsahují v sobě úplnost, která zahrnuje budoucnost“ (*Amoris laetitia*, 213-214).

³⁴ „Svátost není nějaká ‚věc‘ nebo ‚síla‘, protože ve skutečnosti sám Kristus vychází vstříc věřícím manželům ve svátosti manželství. [...] Křesťanské manželství je znamení, které nejen označuje, jak Kristus miloval svou církev ve smlouvě zpečetěné na kříži, ale zpřítomňuje tuto lásku ve společenství manželů. Svým spojením jako jedno tělo zpřítomňují sňatek Božího Syna s lidskou přirozeností. [...] I když ‚analogie manžela-manželky a Krista-církve‘ je ‚analogie nedokonalá‘, zve nás k prosbě za to, aby Pán do každého lidsky omezeného manželství vléval svou božskou lásku“ (*Amoris laetitia*, 73).

³⁵ „Přichází mi na mysl zázrak rozmnožení chlebů: i pro vás může Pán rozmnožit vaši lásku a dávat vám ji každý den čerstvou a dobrou. Má jí nekonečné zásoby! Dává vám lásku, která je základem vaší jednoty, a každý den ji obnovuje a posiluje. A ještě ji zvětšuje, když se rodina rozrůstá o děti“ (František, *Promluva ke snoubencům připravujícím se na manželství*, 14. února 2014).

³⁶ „Přípravu na křesťanské manželství můžeme tedy označit jako cestu víry, která slavením sňatku nekončí, nýbrž pokračuje v celém rodinném životě. Z toho důvodu se náš pohled neomezuje pouze na úkon sňatku a na okamžik jeho slavení, nýbrž na manželství jako stav, který stále trvá“ (Papežská rada pro rodinu, *Příprava na svátost manželství*, 16).

³⁷ „Největší účinnosti pastorační péče se dosahuje tam, kde doprovázení nekončí svatební oslavou, ale ‚provází‘ alespoň první roky manželského života. Prostřednictvím rozhovorů s jednotlivými páry a momentů ve společenství jde o to pomoci mladému manželskému páru získat nástroje a podporu pro život v jeho povolání. A to se může dít pouze cestou růstu samotných dvojic ve víře“ (František, *Promluva k účastníkům diecézního formačního kurzu o manželství a rodině organizovaného tribunálem Římské roty*, 27. září 2018).

³⁸ „Je nezbytné novomanžele doprovázet v prvních letech jejich manželského života, aby se oživovalo a prohlubovalo jejich vědomé a svobodné rozhodnutí patřit si a milovat se až do konce. V mnoha případech je doba zasnub nedostatečná, rozhodnutí uzavřít manželství se z různých důvodů uspěchá, přičemž aby toho nebylo málo, zrání mladých lidí se opoždjuje. Novomanželé pak musejí doplnit cestu, kterou měli projít během zasnoubení“ (*Amoris laetitia*, 217).

³⁹ „Smlouva lásky mezi mužem a ženou, smlouva na celý život, se nedá improvizovat, nedá se uzavřít ze dne na den [...], na lásce se musí pracovat, je třeba ujít kus cesty. Smlouvě lásky muže a ženy se člověk učí a zdokonaluje

uskutečňovat „životní projekt“. Milost obsažená ve svátosti totiž nepůsobí automaticky, nýbrž vyžaduje, aby s ní manželé spolupracovali a zodpovědně přijímali úkoly a výzvy, které manželský život přináší.⁴⁰

Je třeba se učit novým věcem: přijímat odlišnost druhého člověka;⁴¹ nemít nerealistická očekávání a společný život považovat za cestu růstu;⁴² zvládat konflikty, které nevyhnutelně vznikají;⁴³ poznávat různé etapy láskyplného vztahu;⁴⁴ hledat rovnováhu mezi osobními potřebami a potřebami manželů a rodiny;⁴⁵ osvojovat si zdravé každodenní návyky;⁴⁶ navazovat správné vztahy s původními rodinami;⁴⁷ pěstovat manželskou spiritualitu...⁴⁸ Námětem rozhovorů a katechezí může být citlivé téma sexuality v manželství,⁴⁹ předávání života a kontrola porodnosti;⁵⁰ výchova dětí.⁵¹

Ve farnostech či vikariátech je třeba službu doprovázení mladých manželství nabízet všem. Někdy je dobré, když se doprovázení novomanželů věnuje pár, který je na svatbu připravoval a získal si jejich důvěru. Jindy může být nabídnut jiný zkušený lektorský pár. Materiály pro tyto programy a přípravu lektorských párů zprostředkuje Centrum pro rodinu.

---

ji. Dovolím si říci, že tato smlouva je řemeslným dílem. Učinit ze dvou životů jeden, to je také téměř zázrak, zázrak svobody a srdce, které se svěřilo víře“ (František, *Generální audience. Rodina – 16. Zasnoubení*, 27. května 2015).
⁴⁰ „Manželství nelze chápat jako něco uzavřeného. Jejich spojení je reálné, je nezrušitelné a bylo potvrzeno a posvěceno svátostí manželství. Ale v tomto spojení se manželé stávají [s Ježíšem přítomným mezi nimi] protagonisty, pány svých dějin a tvůrci plánu, který mají společně naplňovat. [...] Manželské ‚ano‘, které si vzájemně dali, je začátek cesty, jejíž cíl je uschopňuje překonávat to, co s sebou přinášejí okolnosti, i překážky, které se stavějí do cesty. Požehnání, které přijali, je milost a podnět k této stále otevřené cestě. Často pomůže, když se posadí k rozhovoru, aby vypracovali cíle, prostředky a jednotlivosti svých konkrétních plánů“ (*Amoris laetitia*, 218).

⁴¹ „Pohled se obrací do budoucnosti, kterou je třeba s Boží milostí budovat den po dni, a právě proto se od nikoho z manželů neočekává, že bude dokonalý. Je třeba odložit iluze a přijmout ho takového, jaký je: nedokonalý, povoláný k růstu, na cestě. Když se na manželského partnera pohlíží ustavičně kriticky, znamená to, že manželství nebylo přijato také jako plán pro společné budování s trpělivostí, pochopením, tolerancí a velkorysostí. Láska je pak krok za krokem nahrazována inkvizitickým a neúprosným pohledem, kontrolováním zásluh a práv každého, protesty, soupeřivostí a obhajováním sebe. Tak se manželé stávají neschopnými vzájemně se podněcovat ke zrání a k růstu jejich spojení. Je nutné, aby se novým manželům toto představilo s realistickou jasností od samého začátku, aby jim bylo jasné, že teprve začínají“ (*Amoris laetitia*, 218).

⁴² Srov. *Amoris laetitia*, 221.

⁴³ Srov. *Amoris laetitia*, 106; 163; 210; 232-234; 240.

⁴⁴ „Tato cesta má různé etapy, které manžele vyzývají k velkodušnému darování se: od počátečního dojmu, který se vyznačuje výrazně smyslovou přitažlivostí, se přechází k potřebě zakoušet druhého jako součást vlastního života. Odtud se přejde k fázi, ve které manželům vzájemná sounáležitost zachutná, dále k chápání celého života jako plánu obou dvou, ke schopnosti stavět štěstí druhého nad svoje vlastní potřeby a k radosti vidět své manželství jako dobro pro společnost“ (*Amoris laetitia*, 220).

⁴⁵ „K zrání lásky patří také učit se „vyjednávat“. To není nějaký vychytralý postoj nebo obchodní hra, ale cvičení vzájemné lásky, protože toto vyjednávání tvoří předivo vzájemných nabídek a odříkání se pro dobro rodiny. V každé nové etapě manželského života je třeba si společně sednout a znovu vyjednávat dohody, ale tak, aby nebyli vítězové a poražení, nýbrž aby vyhráli oba dva“ (*Amoris laetitia*, 220).

⁴⁶ „Je třeba také mladé manžele podněcovat k tomu, aby si vytvářeli návyky, které jim poskytnou zdravý pocit stálosti a pevnosti a které se budují řadou každodenních společných rituálů. Je dobré dát si vždycky po ránu polibek, každý večer si žehnat, očekávat druhého a přivítat ho, když přijde domů, někdy si někam společně zajít a dělit se o domácí práce“ (*Amoris laetitia*, 226).

⁴⁷ Srov. *Amoris laetitia*, 17-18.

⁴⁸ Srov. *Amoris laetitia*, 313 a násl.

⁴⁹ Srov. *Amoris laetitia*, 150-157.

⁵⁰ Srov. *Amoris laetitia*, 80-83.

⁵¹ Srov. *Amoris laetitia*, 84-85; František, *Generální audience. Rodina – 15. Výchova*, 20. května 2015.

Mystagogické katecheze se vrací k svatebnímu obřadu a snaží se o hlubší pochopení jejich významu a konkrétních důsledků pro manželský život: vzájemně daný slib,⁵² požehnání prstenů,⁵³ slavnostní požehnání manželů,⁵⁴ připomínka manželů v srdci eucharistické modlitby.⁵⁵ V mystagogické katechezi zaznívá výzva: „Staňte se tím, čím jste! Nyní jste manželé, žijte tedy stále více jako manželé! Pán požehnal a ‚naplnil‘ váš svazek milostí, tak tuto milost dobře využijte!“ Z tohoto důvodu je důležité, aby manželé vnímali Kristovu přítomnost nejen v ostatních svátostech, ale i v samotné svátosti manželství. Kristus je přítomen mezi nimi jako manželé. On denně živí jejich vztah a oni se k němu mohou společně obracet v modlitbě. Milost svátosti působí mezi nimi a projevuje se v jejich konkrétním životě. Manželům je proto třeba pomáhat, aby poznávali „znamení“ Kristovy přítomnosti v jejich svazku.⁵⁶

Pastorace manželství má být především péčí o manželské pouto.⁵⁷ Párům má pomáhat, aby v potížích měly na srdci především obranu a upevnění manželského svazku pro jejich vlastní dobro i pro dobro dětí. Překonáváním těžkých chvil zrají v lásce a svazek se utvrzuje; krize je příležitostí k růstu vztahu, k nové hloubce a autenticitě.⁵⁸

Manželé se potřebují s Kristem neustále setkávat a nechat se živit jeho přítomností. Musí vnímat příležitost, kterou jim nabízí svátost eucharistie a svátost smíření, aby měli živý kontakt s Ježíšem a mohli se mu připodobnit.⁵⁹ Z eucharistie získávají milost překonávat vlastní uzavřenost a sobectví.⁶⁰ Ve svátosti smíření zakoušejí milosrdenství Boha a učí se vzájemné trpělivosti a milosrdenství.⁶¹ Prostřednictvím svátostí dozrává jejich *manželská identita*.

Pastorační prostředky trvalé péče o manželské páry představuje např.:⁶² naslouchání Božímu slovu, společné úvahy o otázkách manželského a rodinného života; zapojení do liturgického slavení určeného speciálně pro ně; pravidelná duchovní cvičení pro manžele; eucharistické adorace organizované pro

---

⁵² Srov. *Amoris laetitia*, 133-135; 143-146; 163-164; 321-323

⁵³ Srov. *Amoris laetitia*, 125; 147-152; 319-320.

⁵⁴ Srov. *Amoris laetitia*, 77; 120-124.

⁵⁵ Srov. *Amoris laetitia*, 72-75; 317-318.

⁵⁶ „Celý společný život manželů, celá síť vztahů, které se tvoří mezi nimi, s jejich dětmi a se světem, bude proniknuta a umocněna svátostnou milostí, která prýští z tajemství Vtělení a Paschy, v němž Bůh vyjádřil celou svou lásku k lidstvu a důvěrně se s ním spojil. Nikdy nebudou sami jen se svými silami, když budou stát před jakoukoli výzvou, která je potká. Jsou povoláni k tomu, aby odpovídali na Boží dar svým úsilím, svou tvořivostí, svou vytrvalostí v každodenním boji, ale budou moci vždycky vzývat Ducha Svätého, který posvětil jejich spojení, aby se přijatá milost v každé nové situaci nově projevila“ (*Amoris laetitia*, 74).

⁵⁷ Srov. *Amoris laetitia*, 211.

⁵⁸ „Je třeba pomáhat objevovat, že překonaná krize nevede k méně intenzivnímu vztahu, ale zlepšuje víno manželského spojení, ustaluje ho a přivádí ke zralosti [...] když se manželství přijímá jako úkol, který zahrnuje také překonávání překážek, pak je každá krize vnímána jako příležitost ke společnému pití lepšího vína“ (*Amoris laetitia*, 232).

⁵⁹ „K manželské spiritualitě [...] musí proto patřit také obnova svátostného života se zvláštním důrazem na svátost smíření a eucharistie. Svátost smíření oslavuje Boží milosrdenství vůči lidské bídě, dává uzrát životní síle křtu a účinnosti biřmování. Na tomto pozadí jasně vystupuje do popředí pedagogika vykoupené lásky, která odhaluje velikost Božího milosrdenství tváří v tvář dramatu člověka, kterého Bůh stvořil, a ještě obdivuhodněji vykoupil. Eucharistie, která je slavením památky odevzdání Ježíše církvi, rozhojňuje citovou lásku charakteristickou pro manželství, uskutečňovanou každodenním darováním se manželovi, manželce, dětem. Nesmíme přitom zapomínat a přehlížet, že ‚oslavou, která dává smysl jiným formám modlitby i kultu, je právě to, co se vyjadřuje v každodenní modlitbě rodiny, totiž láska a sebedarování‘ (EV, 93)“ (Papežská rada pro rodinu, *Příprava na svátost manželství*, 41).

⁶⁰ Srov. *Amoris laetitia*, 186; 318.

⁶¹ Srov. *Amoris laetitia*, 105-108.

⁶² Srov. *Amoris laetitia*, 227-229.

manžele s texty k rozjímání ze životopisů svatých manželů; duchovní rozhovory a doprovázení; účast na společenstvích rodin; zapojení do charitativní a misijní činnosti.⁶³ Potřebují rozvíjet skutečnou „manželskou spiritualitu“, která živí a udržuje jejich společnou cestu ke svatosti.⁶⁴

Často se říká, že mladí manželé nemají čas a soustředí se jen na ekonomické zajištění a na děti. Přestávají pracovat na vzájemném vztahu a zapomínají na Boží přítomnost ve své lásce. Proto je jim třeba pomáhat při stanovení priorit, aby si dokázali najít čas na prohlubování svého přátelství a na přijetí Boží milosti.

Kromě toho je vhodné manželům nabízet vhodné programy, které budou odpovídat jejich potřebám. Aktuální nabídku zveřejňuje Centrum pro rodinu na webových stránkách, nebo na požádání.⁶⁵

Za doprovázení manželů po svatbě je odpovědný: Farář s týmem pro rodinu farnosti, nebo vikariátu, podporovaný Centrem pro rodinu. Farnost, která připravuje páry, které mají svatbu jinde, se postará o jejich zapojení, nebo pomůže navázat kontakty ve farnosti, kterou si zvolí jako domácí.

Doprovázení párů „v krizi“

V každém manželství mohou nastat chvíle i dlouhá období utrpení, únavy a neporozumění. Pokud se je podaří překonat, mohou manželům pomoci být šťastní „novým způsobem.“⁶⁶ Je vhodné, aby ve farnosti byla k dispozici pastorační služba doprovázení manželů v krizi, na kterou by se mohli obracet ti, kdo vnímají, že se v této situaci nacházejí.⁶⁷ Je vhodné, aby kromě kněze se „doprovázejícími osobami“ párů v obtížích nebo již odloučených manželů stali právě manželé, zejména ti, kteří krizi již prožili a překonali. Oni budou spolu s knězem „doprovázející komunitou“, která může vydávat svědectví a ukazovat, že milosrdným Samaritánem je Zmrtvýchvstalý Kristus, který si uchovává rány na svém oslaveném těle, a právě proto soucítí s raněným člověkem opuštěným na cestě,⁶⁸ s manželskými páry v nesnázích. Je třeba zdůraznit, že toto doprovázení nenahrazuje manželskou či psychologickou poradnu, ale jde o důležitý duchovně pastorační program.

Arcibiskupství pražské si uvědomuje naléhavost, ale i obtížnost tohoto způsobu doprovázení. Proto počítá se zavedením vzdělávacích programů pro páry, které by doprovázely manžele v krizi i žijící odloučeně.

Za doprovázení manželů v krizi je odpovědný: Farář s týmem pro rodinu, podporu nabízí Centrum pro rodinu.

Kanonická mise

Manželské páry, které se účastní pastorece snoubenců a manželských párů potřebují odpovídající přípravu a kanonickou misi, o kterou žádá farář příslušné farnosti.

Podmínky udělení kanonické mise:

- a) absolvování některého z kurzů přípravy na službu,
- b) porozumění a přijetí učení církve o odpovědném rodičovství a snaha podle něj žít ve vlastním životě,
- c) každoroční absolvování setkání prohlubujícího schopnost sloužit,
- d) mise se uděluje na 3 roky.

⁶³ Srov. František, *Projev k tribunálu Římské roty u příležitosti zahájení justičního roku*, 29. ledna 2019.

⁶⁴ Srov. *Amoris laetitia*, 313-324; *Gaudete et exsultate*, 14-34.

⁶⁵ Viz příloha č.3

⁶⁶ Srov. *Amoris laetitia*, 232. O manželských krizích, srov. č. 232-240.

⁶⁷ *Amoris laetitia*, 238.

⁶⁸ Srov. František, *Audience pro členy sdružení „Retrouvaille“*, 6. listopadu 2021.

Římský dokument povzbuzuje: *Ačkoli se může zdát, že vytvořit takový dlouhodobý vzdělávací kurz je nemožné, vyzýváme jednotlivé církve k odvaze a správnému postoji víry s vědomím, že jak nás učil Ježíš, dílo Království vždy začíná jako malé hořčičné zrnko, ale časem se může stát velkým stromem, který nabízí útočiště a ochranu těm, kteří ho hledají a potřebují. Tím, že se novým generacím nabízejí katechumenátní cesty růstu s ohledem na jejich budoucí manželství, se naplňuje jedna z nejnáléhavějších potřeb dnešní církve, totiž potřeba doprovázet mladé lidi k plnému uskutečnění toho, co stále zůstává jedním z jejich největších „snů“ a jedním z hlavních cílů, kterých chtějí v životě dosáhnout.*⁶⁹

Tato pastorační směrnice se vydává na dobu šesti let, kdy bude vyhodnocena. Vchází v platnost zveřejněním v Acta curiae a ruší všechna rozhodnutí, která by s ní byla v rozporu.

V Praze o První neděli adventní 2024
čj. A/2024/7586

+ Jan Graubner
Mons. Jan Graubner
arcibiskup pražský

---

⁶⁹ Dikasterium pro laiky, rodinu a život: Katechumenátní programy pro manželský život, závěr dokumentu.

Příloha č. 1 - Témata pro kněze a manželský pár

**Témata probíraná při přípravě snoubenců na manželství
Program blízké přípravy**

1. Seznámení se snoubenci, a jejich životní situací, vyplnění dotazníku

vede: Tým pro rodinu

- Osobní seznámení se snoubenci a jejich situací.
- Rozhovor o osobní víře a motivaci snoubenců.
- Zvážení dostupných forem přípravy na manželství v diecézi.
- Naplánování procesu přípravy na manželství pro konkrétní pár.
- Povzbuzení k prohloubení víry.
- Hledání prvků společného duchovního života.
- Doporučení biřmování.
- Povzbuzení ke svátosti smíření.
- Doporučení obřadu zasnoubení (vysvětlit důvody).

2. Boží plán pro manželství, manželství v Bibli

vede: Kněz

KODEX KANONICKÉHO PRÁVA, 1983

Kán. 1055

§ 1. Manželský svazek, kterým muž a žena mezi sebou vytvářejí nejnuitnější společenství celého života, zaměřené svou přirozenou povahou na prospěch manželů a na zplnění a výchovu dětí, je mezi pokřtěnými povýšen Ježíšem Kristem na svátost.

§ 2. Proto mezi pokřtěnými nemůže být platná manželská smlouva, která by nebyla svátostí.

Kán. 1056

Podstatnými vlastnostmi manželství je jednota a nerozlučitelnost, které nabývají v křesťanském manželství zvláštní pevnosti z důvodu svátosti.

Kán.1057

§ 1. Manželství je tvořeno souhlasem stran zákonně projeveným mezi osobami právně způsobilými; žádná lidská moc nemůže tento souhlas nahradit.

§ 2. Manželský souhlas je úkon vůle, jímž muž a žena sami sebe navzájem neodvolatelnou dohodou odevzdávají a přijímají za účelem vytvoření manželství.

KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE, 1995

Katechismus 1638 – 1654,

nebo jejich souhrn 1659-1665

1659 Svatý Pavel říká: „Muži, každý z vás ať miluje svou ženu, jako Kristus miloval Církev... Toto tajemství je veliké; mám na mysli vztah Krista a Církev“ (Ef 5,25.32).

1660 Manželské smlouvě, kterou muž a žena uzavírají mezi sebou důvěrné společenství života a lásky, položil základy Stvořitel a vybavil ji jejími vlastními zákony. Svou povahou je zaměřena na dobro manželů stejně jako na pložení a výchovu dětí. Kristus Pán ji u pokřtěných povýšil k důstojnosti svátosti.176

1661 Svátost manželství je znamením jednoty Krista a Církev. Dává manželům milost milovat se láskou, jakou Kristus miloval Církev; milost svátosti tak zdokonaluje lidskou lásku manželů, upevňuje jejich nerozlučitelnou jednotu a posvěcuje je na pouti k věčnému životu.177

1662 Manželství se zakládá na souhlasu těch, kteří uzavírají manželskou smlouvu, to je na vůli se navzájem a definitivně odevzdat jeden druhému s cílem žít společenství věrné a plodné lásky.

Řád přípravy snoubenců a doprovázení mladých manželských párů v Arcidiecézi pražské

1663 Protože manželství zařazuje manžele do veřejného životního stavu v Církvi, je třeba, aby se slavilo veřejně v rámci liturgického slavení, za přítomnosti kněze (nebo kvalifikovaného svědka Církve), svědků a shromáždění věřících.

1664 Jednota, nerozlučitelnost a otevřenost k plodnosti jsou podstatné pro manželství; polygamie (mnohoženství) je neslučitelná s jednotou manželství; rozluka odděluje, co Bůh spojil; odmítání plodnosti zbavuje manželský život „nejcennějšího daru“, dítěte.¹⁷⁸

1665 Nový sňatek rozloučených, dokud ještě žije pravoplatný(á) manžel(ka), porušuje Boží plán i zákon, kterému učil Kristus. Tito znovu oddaní rozloučení nejsou odloučení od Církve, avšak nemohou přistupovat k přijímání Eucharistie. Budou žít svůj křesťanský život zvláště tím, že budou vychovávat své děti ve víře.

1666 Křesťanský rodinný krb je místem, kde se děti poprvé dovídají o víře. Proto je rodinný dům právem nazýván „rodinnou církví“, společenstvím milosti a modlitby, školou lidských ctností a křesťanské lásky.

3. Psychologie partnerského vztahu

vede: Manželský pár

- Rozdíly v mužském a ženském přístupu a jak s nimi zacházet.
- Očekávání a jejich naplnění.
- Temperamentové rysy, povahové vlastnosti, zlovyky.
- Zevšednění vztahu, proč se to stává, co proti tomu dělat?
- Zdravotní stav snoubenců a „rodinné zátěže“.

4. Komunikace a řešení konfliktů

vede: Manželský pár

- Partnerská komunikace, čas ke sdílení, aktivní naslouchání, oční kontakt, sdílení pocitů a přání.
- Nedorozumění – chyby v komunikaci. Příčiny konfliktů, umění odpouštět.
- Manželské krize. Zátěžové situace pro rodinu.
- Co je to nevěra?

5. Vztah k rodičům, sourozencům a přátelům

vede: Manželský pár

- Vztahy s rodiči, jak často s nimi budeme, finanční podpora od rodičů? Závislost na rodičích.
- Sourozenci, kdy se s nimi budeme setkávat, rodinné tradice.
- Návštěvy příbuzných, návštěvy přátel.
- Angažovanost mimo domov – zaměstnání, politika, neziskový sektor, profesní růst, studium.
- Zapojení ve farnosti.

6. Společné hospodaření manželů

vede: Manželský pár

- Praktický chod domácnosti, zajištění a zařízení bytu. Péče o domov, úklid, vaření.
- Finance, běžné výdaje na domácnost, pravidelné měsíční či roční platby, mimořádné výdaje, osobní peníze, společné peníze, životní standard, který si přeji. Hypotéky a půjčky.
- Co je to chudoba?
- Na co darujeme peníze?

7. Manželství, sexualita a plodnost. Boží řád pro předávání života. Odpovědné rodičovství

vede: Manželský pár

- Rozdíly mezi mužem a ženou, dvojí význam intimního styku.
- Přínosy předmanželské čistoty. Co je to stud?
- Plodnost, odpovědné rodičovství a zdrženlivost podle encykliky Humanae Vitae.
- Kolik bychom si přáli dětí, co když se to nebude dařit?
- Prožívání těhotenství.

8. Duchovní a svátostný život manželů a povzbuzení ke svátosti smíření před svatbou

vede: Manželský pár

- Společný život s Bohem, duchovní život manželů, společná modlitba.
- Jak lze prožívat jednotu v duchovním životě ve smíšeném manželství?
- Prožívání neděle, liturgického roku.
- Náboženská výchova dětí.
- Duchovní směřování, zapojení do života církve.
- Společenství manželů.
- Význam svátosti smíření, povzbuzení k jejímu slavení

9. Manželský slib a nabídka svátosti smíření před svatbou a její slavení

vede: Kněz

- Výběr manželského slibu
- Zamyšlení nad textem manželského slibu
- Tři otázky kněze před slibem. „Uvědomuji si, na co odpovídám ANO“?
- Gn. 1.kap. 26-28 Bůh stvořil člověka k obrazu svému jako M a Ž a požehnal jim ...
- Gn. 2.kap. 18-25 Není dobře aby byl člověk sám .... pomoc jemu rovnou ....
- Mt. 19, 3-6 Je dovoleno propustit manželku? Od počátku to tak nebylo ... Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.

10. Příprava svatebního obřadu

vede: Kněz

Například:

- Obřad se mší nebo beze mše
- Hosté jsou převážně praktikující nebo nepraktikující / nevěřící
- Slib – říkají sami / nahlíží / je jim předčítán
- Co očekávají od svědků?
- Výběr čtení, kdo čte?
- Výběr hudby, kdo ji vede?
- Příklad do kostela / Postavení snoubenců, svědků, rodičů / Odchod z kostela
- Výzdoba kostela / Úklid kostela
- Ohlášky na závěr, informace pro hosty – kdo?

Příloha č. 2

Obecný nástin otázek a podnětů k moderování prvního setkání kněze / týmu pro rodinu se snoubenci

Obecná rovina

Ocenit jejich společné rozhodnutí pro svatbu.

Co k tomuto rozhodnutí vedlo.

Zmapování jejich očekávání.

Proč chtějí mít svatbu v kostele.

Zjištění, zda jsou pokřtěni.

Manželství uzavřené před Bohem je nerozlučitelné. Jak tomu snoubenci rozumí?

Křesťané vychází ze základní pravdy o člověku, že Bůh stvořil člověka jako muže a ženu.

Co pro snoubence znamená mužství a ženství?

Délka vztahu

Pokud trvá vztah méně než 6 měsíců, je vhodné, aby se snoubenci lépe poznali. Lze jim přitom nabídnout některý z vhodných programů uvedených v příloze č. 4.

Pokud vztah trvá méně než 1 rok – povzbudit k většímu seznámení se s partnerem a jeho představami života po svatbě, výchovy dětí ve víře, křtu dětí, otázky náboženských rituálů apod.

Osobní zralost

Předpoklad ke schopnosti udělat celoživotní rozhodnutí.

Zamilovanost, láska, nebo manželství není nástroj k řešení osobních problémů nebo problémů partnera.

Je rozhodnutí vstoupit do manželství zcela svobodné? Těhotenství může být zátěží pro svobodné rozhodnutí.

Zdravotní stav

Duševní nebo tělesné onemocnění, závislosti.

Materiální a finanční odpovědnost

Dluhy, exekuce, insolvence či jiné silně zatěžující okolnosti. Víím o svém partnerovi vše důležité?

Odlíšná kulturně společenská prostředí snoubenců

Příslušnost jednoho ze snoubenců k jinému náboženství nebo k jiné křesťanské církvi.

Jeden ze snoubenců bez vztahu k Bohu.

Tento výčet nemusí být dostačující, ale pouze upozorňuje, co je vhodné si ujasnit před svatbou.

Příloha č. 3

Programy a kurzy nabízené a doporučované v pražské arcidiecézi

Vzdálená příprava:

Up2Me

Programy věnované věkovým skupinám 6-8, 9-10, 11-12 a 13-15 let.

Program je v režimu přípravy. V tuto chvíli hledáme a připravujeme animátory pro provádění programu.

Bližší informace poskytne Centrum pro rodinu.

Teen Star

Program založila Hana Klaus. Je určen pro mládež ve věku 14-24 let.

Program je v režimu přípravy. V tuto chvíli hledáme a připravujeme animátory pro provádění programu.

Bližší informace poskytne Centrum pro rodinu.

Snoubenecké večery

Program je vhodný pro páry, které spolu začaly známost a chtějí se cíleně věnovat budování vztahu.

Program nenahrazuje přípravu snoubenců ke svátosti manželství, ale je doporučován všem, kdo chtějí budovat odpovědný partnerský vztah.

Bližší informace: <https://db.kurzylfa.cz/kurzy/1347>

Škola partnerství

Program je vhodný pro páry, které spolu začaly známost a chtějí se cíleně věnovat budování vztahu. Program je v režimu přípravy.

Program nenahrazuje přípravu snoubenců ke svátosti manželství, ale je doporučován všem, kdo chtějí budovat odpovědný partnerský vztah.

Kurz je ve fázi příprav, hledáme spolupracovníky, manželské páry a animátory skupinek.

Více informací poskytne Centrum pro rodinu.

Kurzy partnerství

Program je vhodný pro páry, které spolu začaly známost a chtějí se cíleně věnovat budování vztahu. Program je v režimu přípravy.

Program nenahrazuje přípravu snoubenců ke svátosti manželství, ale je doporučován všem, kdo chtějí budovat odpovědný partnerský vztah.

Bližší informace: <https://www.crsp.cz/nabizime/provazeni-a-poradenstvi/kurz-partnerstvi/>

Blízká příprava:

Společná příprava na život v manželství.

Program přípravy snoubenců před svatbou. Probíhá v Pastoračním středisku Arcibiskupství pražského.

Bližší informace poskytne Centrum pro rodinu nebo: <https://apha.cz/novinky/spolecna-priprava-na-zivot-v-manzelstvi-u-sv-vojtecha-8/>

Snoubenecká setkání v rodině

Program přípravy snoubenců před svatbou. Probíhá v rodinách lektorských manželských párů.

Bližší informace: <https://snoubeneckasetkani.cz>

Kurzy rozpoznávání plodnosti a přirozeného plánování rodičovství

CENAP – Centrum naděje a pomoci

Kurzy přirozeného plánování rodičovství, i on-line kurzy.

Informace: <https://www.cenap.cz/kurzy-pro-verejnost>

Centrum pro rodinu může při zájmu i menšího množství párů uspořádat prezenční kurzy. Více informací – e-mail: CPR@apha.cz

LPP – Liga pár páru

Kurzy přirozeného plánování rodičovství, prezenční kurzy.

Informace: <https://www.lpp.cz/#nabidka>

Centrum pro rodinu může při zájmu i menšího množství párů uspořádat prezenční kurzy. Více informací – e-mail: CPR@apha.cz

Duchovní obnova

Pouť ke sv. Valentýnu

Pořádá Centrum pro rodinu.

Informace: www.manzelstvi.cz

Duchovní obnova pro snoubence

Pořádá Centrum pro rodinu.

Informace: www.manzelstvi.cz

Formát duchovní obnovy pro snoubence není přesně určen. Vždy záleží na množství snoubenců, kteří se účastní, možnostech farnosti, nebo vikariátu. Duchovní obnovu může uspořádat Tým pro rodinu s manželským společenstvím, pokud se ve farnosti schází, jeden, nebo několik lektorských manželských párů. Centrum pro rodinu, je zároveň připraveno poskytnout Týmům pro rodinu podporu při přípravě programu.

Kurzy pro novomanžele a manžele:

Svatbou to začíná

Propracované kurzy pro novomanžele, na první tři roky manželského života.

Bližší informace: <https://www.svatboutozacina.cz/o-programu>

Hledáme i nové spolupracovníky – manželské páry.

Manželská setkání - YMCA

Každý rok se pořádají kurzy po celé republice pro manželské páry. Kurz je zaměřený na obnovu a prohloubení vztahů mezi manžely a v rodině. Účastnit se mohou manželské páry každého věku. Na programu jsou témata manželská krize, komunikace, rozdíly mezi mužem a ženou, sebevědomí, odpuštění, naplňování potřeb a sexualita. Účast na tomto kurzu je příležitostí k obnovení vztahu a posílení partnerské lásky, k výměně zkušeností i k duchovnímu povzbuzení. Je možné s sebou vzít i děti, pro které je připraven program. Celý týden probíhá v přátelském, ekumenickém duchu a je otevřený všem. Kurzů Manželských setkání se v ČR zúčastnilo již více než 8 000 manželských párů.

Bližší informace: <https://manzelska.setkani.org/informace/vsechny-letni-kurzy-manzelskych-setkani-2024-v-cr/>

Řád přípravy snoubenců a doprovázení mladých manželských párů v Arcidiecézi pražské

Setkání Kána

KÁNA slouží manželům a rodinám již 40 let ve více než 50 zemích. Akcentuje práci Ducha Svatého v posílení lásky páru k sobě navzájem, prostřednictvím hlubšího prožívání lásky Boží.

Bližší informace: <https://www.chemin-neuf.cz/nabidka/cana/>

Kána Welcome

Devět setkání a víkendový pobyt pro ty, kdo chtějí pracovat na zlepšení svého partnerského života.

Bližší informace: <https://www.chemin-neuf.cz/kana-welcome/>

Manželské večery

Osm setkání, která manželským/partnerským párům pomáhají investovat do svého vztahu a upevnit jej.

Bližší informace: <https://www.manzelskevecery.cz/>

Letní kurzy harmonizace manželství

Nabídka Schönstattského hnutí pro manželské páry, a rodiny.

Bližší informace: <https://schoenstatt.cz/drupal7/node/509>

Spolu na cestě

Hnutí FOCOLARE – víkendové setkání pro manželské páry.

Bližší informace: <https://www.focolare.cz/5495-2/>

Upozornění: Odkazované webové stránky nejsou v péči Arcibiskupství pražského a nelze tedy zaručit jejich aktuálnost. Nabídka programů a kurzů se může měnit.